

истине. Также, в своих работах он уделяет особое внимание кинематографу, рассматривая этот жанр искусства как особую связь между временем и пространством, и изучает концепты изображения и движения. Человек искусства – это, в первую очередь тот, кто создает новые способы существования и восприятия.

Жан Бодрийяр изучает эффект, который производит искусство на общество постмодерна и утверждает, что через переход в общество симуляции, трансформировалось и искусство. Примером этой трансформации является художественное направление абстракции, где через освобождение объекта от оков точных фигур, искусство направилось к идеи скрывающейся структуры и радикальной объективности. Но Ж.Бодрийяр утверждает, что мы направились к еще более буквальной реальности. Она трансформировалась в "материализованную эстетику", и превратилась в еще одну из граней общего материального обмена (который уже существует в политике, экономике и т.д.). Искусство превратилось в знак своей собственной функциональности – важно не то, что рисует художник, но только факт его рисования. По мнению Ж.Бодрийяра, главной идеей современного искусства является факт того, что любой объект материального мира может в определенной мере обладать качествами, которыми в прежние времена обладали еденичные артефакты искусства. В обществе постмодернизма все объекты искусства равны. Гиперреальность в обществе постмодернизма, ее модели и изображения контролируют восприятие воспринимающего сознания и являются производителями кодов, которые преимущественно функционируют через интернет и медиа-ресурсы.

Объединяясь во мнении, что искусство претерпело кардинальные изменения, философы, тем не менее, расходятся в вопросе содержания концептов искусства и направления его развития. Тогда как Ж.Делез считает, что искусство наполнено содержанием, приобретающим новые оттенки с появлением новых форм выражения, Ж.Бодрийяр утверждает, что, искусство, на самом деле, потеряло свою трансцендентность.

Жадяєв Денис Володимирович

Кандидат філософських наук,

доцент кафедри філософії

Державного ВНЗ «Національний гірничий університет»

ДЗЕРКАЛО ДЖОЙСА: ІРЛАНДСЬКЕ ДЕЖАВІО В УКРАЇНІ ?

Перо та меч – різні речі: перше може залишити щось на століття, друге – знищує. Проте і те й інше підіймаються разом з питанням про свободу, але

обидва ці предмети можуть переслідувати благородну мету лише тоді, коли мислитель записує те, що робить воїн (і які наслідки людство має в довготривалій перспективі), коли думка переосмислює силу, коли, в решті-решт, примус скеровується переконанням, а не іншим примусом (як імпульсом у мертвій механіці). Отже, чи не можна знайти принципи та закономірності які вже відбувалися *в історії* та долучити їх до поверхні явищ стосовно протиріччя сили та переконання *у сучасності*? Ми сподіваємось, що як Джеймс Джойс переосмислив гомерівське поняття про героїство не змінивши, а віддзеркаливши його ідею у своєму «Уліссі», так і в ситуації відносин України з Росією 2013-2014 рр. можна знайти спільні елементи ситуації Ірландії з Англією 1919-1921 рр. Нас не цікавлять історія та «факти» — ці клаптики інформації, а та мудрість та уроки, які були виражені відомим ірландським письменником, пророцтво якого збулося: «Я вклав так багато загадок та головоломок, що вони забезпечать професорів зайнятістю на століття ведучи суперечку, стосовно того, що я мав на увазі – це єдиний шлях гарантувати собі безсмертя» [2, с. 5].

Як письменник, Джойс може бути цікавим українцям тим, що він дотримувався 1) пацифістських поглядів (Українці не прагнули когось захопити і менталітет завойовника їм чужий); 2) Ірландія (Південна) в його часи так само прагнула незалежності від сусідньої східної країни, як Україна; 3) роман «Улісс» торкається проблеми батьків та дітей – традиція та авторитет, чи інновація, свобода? – питання нагального перехідного періоду в Україні; 4) сам Джойс написав свій роман використовуючи символізм, який є притаманним і українській філософській думці (Г.С. Сковорода).

Відомо, що для «Улісса» Джойса базовим текстом була Гомерова «Одиссея». Але ж ірландський письменник використовуючи її для певних алюзій обстоює прямо протилежні погляди: так, на заклик тих, хто каже: «Нещаслива та земля, яка не має своїх героїв!» він відповідає: «Ні! Нещасна та земля, яка потребує героя!» - країна, яка постійно згадує застарілі моделі своєї величі не здатна усвідомити та зрозуміти саму себе (зараз в Україні вимальовується портрет українця, який не обов'язково повинен носити «оселедець» та шаровари). Інший випадок: коли Джойса спитали: «Що ви робили у Першу світову війну, пане Джойс?» він відповів: «Я написав «Улісса». А що ви робили?» [1].

Геополітично в Україні ми спостерігаємо дещо схожу ситуацію, яка була в часи Джойса з Ірландією, Дублін якої виявився містом фінансів та політики як сучасний Київ (в ті часи ірландці мали багато часу, але мало грошей і політика була на слуху зусюди у пабах (public places). І певним чином це дежавю. Але цікава історія роману: згодом він був надрукований та визнаний в країні, проти засилля якої боролася Ірландія. Джойс відвідував Лондон вважаючи себе більш

континентальним письменником – він і не вдався до вихвалення лише своєї країни: «Великі слова перетворюють людину на мізерну істоту». Це свідчить про те, що протистояння велося на ідеологічному рівні дуже професійно і грамотно: принциповість вибачається лише достатньо освіченій людині, а рівень демократії та її цінностей дозволив в часи запеклої боротьби зрозуміти та зберегти протилежним сторонам свою ідентичність. Цьому сприяла скоріше не міфологічна мрійливість Джойса, а саме зорієнтованість на повсякденність буття – не зовсім естетичні епізоди роману забезпечують певну чесність і перетворюють міф на реальність яка, за Джойсом, говорить, що справжній герой, це не той, хто вбив ворогів, а той, хто подолав себе.

Майстерно використовуючи лінгвістику він проводить паралелі між юдейською мовою, давньогрецькою, англійською та ірландською, що дозволяє не художніми, а науковими засобами показати початкову єдність людства. З роману можна прочитати, що такі «політтехнологічні» явища в Україні як «пгп пнх», які збуджують емоції населення, можуть залишити Україні на міжнародній арені лише роль розмінної копійки. Адже відомо, що історію пишуть переможці, а відтак, у справжніх причинах не розібратися лише за допомогою архівів. Єдине, що завжди виправдовувало ту чи іншу частину людства у конфліктах – наявність сумлінних, працюючих та іноді талановитих людей, яких вона породжувала. Зовнішній ворог об'єднує і консолідує суспільство, але не на довго, приклад цьому: розпад СРСР та розвиток сучасної Німеччини.

Тож хотілося б вірити, що завдяки освіті в Україні ірландське дежавю не залишиться лише геополітичним (незалежність України не перетвориться на незалежність Донбасу), а стане втіленням перемоги найвищих загальних цінностей завдяки внеску працюючих (як це вже визнається багатьма іноземними компаніями) українців.

Література:

1. Joyce, James. *Ulysses*. With an Introduction by Declan Kiberd. – London: Penguin Books, 2000. www.penguin.com.
2. Don Gifford, Don; Seidman, Robert, J. *Ulysses* Annotated. Notes for James Joyce's *Ulysses*. – Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press, 1997. – 675 p.
3. James Joyce's *Ulysses*. A study by Stuart Gilbert. – New York: Vintage Books, 1955. 445 p.
4. Whitehead, A.N. *Adventures of Ideas*. – Cambridge: University Press, 1933. –392 p.